

Posudek oponenta diplomové práce katedra pedagogiky FF UK v Praze

Jméno a příjmení studenta/-tky: *Marcela Šrejberová*

Název práce: *Role předškolního vzdělávání při práci s dětmi ze sociokulturně znevýhodněného prostředí*

Vedoucí práce: *PhDr. Jitka Lorenzová, Ph.D.*

Oponent práce: *Mgr. Tereza Bariekzahyová, Ph.D.*

Technické parametry práce:

Počet stránek textu (bez příloh): *99 včetně seznamu literatury*

Počet stránek příloh: *15*

Počet titulů v seznamu literatury: *34 včetně legislativních dokumentů a elektronických zdrojů*

1	2	3	4
---	---	---	---

Formální zpracování

Jazykové vyjádření (dodržování pravopisné normy, stylistické schopnosti, zvládnutí odborných výrazů)

X			
---	--	--	--

Zacházení s odbornou literaturou a prameny (citace, parafráze, odkazy, dodržení citačních norem)

X			
---	--	--	--

Formální zpracování (jasnost tématu, rozčlenění textu, průvodní aparát, poznámky, přílohy, grafická úprava)

X			
---	--	--	--

Metody práce

Vhodnost použitých metod

		X	
--	--	---	--

Využití výzkumných empirických metod

		X	
--	--	---	--

Využití praktických zkušeností

X			
---	--	--	--

Obsahová kritéria a přínos práce

Přístup autora k řešené problematice (samostatnost, iniciativa, originalita)

X			
---	--	--	--

Naplnění cílů práce

	X		
--	---	--	--

Vyváženost teoretické a praktické části

	X		
--	---	--	--

Návaznost kapitol a subkapitol

X			
---	--	--	--

Dosažené výsledky, odborný vklad, použitelnost výsledků v praxi

	X		
--	---	--	--

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

- 1) Mohla by autorka konkrétněji objasnit, v jakých letech výzkum probíhal, jak přesně a za jakých podmínek byla data získána a jak autorka postupovala při zpracování dat?
- 2) Dal by se zvolit ještě jiný výzkumný design k „měření“ vlivu předškolního vzdělávání na rozvoj schopností sociokulturně znevýhodněných dětí?
- 3) Jak jste ve svém výzkumu pracovala s faktorem prostého vývoje a zrání dítěte (srovnávala jste stav před 2-3 lety a nyní)?
- 4) Byly ve výzkumném vzorku i jiné než romské děti?
- 5) Jak využijete získané poznatky ke zkvalitnění pedagogické činnosti ve vaší MŠ?
- 6) Přinesl Váš výzkum opravdu něco nového?

Celkové hodnocení práce (klady, nedostatky):

Předkládanou práci s názvem *Role předškolního vzdělávání při práci s dětmi ze sociokulturně znevýhodněného prostředí* hodnotím celkově jako zajímavou a v mnoha ohledech podnětnou práci. Cílem práce bylo dokumentovat vliv předškolního vzdělávání na rozvoj dětí pocházejících ze sociokulturně znevýhodněného prostředí, zjistit postoje a názory rodičů těchto dětí na předškolní vzdělávání, a zjistit názory pedagogů na přínos předškolního vzdělávání pro tyto děti. Autorka deklaruje, že smysl diplomové práce vidí ve využití nových poznatků v praxi, že zjištěné poznatky by měly přinést zkvalitnění pedagogické práce. Autorka sama pracuje již přes 30 let jako učitelka v mateřské škole.

Práce je koncipovaná jako teoreticky-empirická. V teoretické části se autorka věnuje předškolnímu vzdělávání v rámci MŠ a přípravných tříd, zabývá se úlohou prostředí ve výchově a vzdělávání, charakterizuje z vývojového hlediska skupinu předškolních dětí, dále se věnuje socializaci, školní připravenosti a školní nezralosti, a nakonec věnuje i dosti prostoru charakterizování romské národnostní menšiny – romské rodině, romské mentalitě a romským dětem. Na konci teoretické části je ještě kapitola o principech multikulturního vzdělávání. Empirická část sestává z kvalitativního šetření v MŠ, kde sama autorka pracuje. Výzkumný vzorek tvoří 5 sociokulturně znevýhodněných dětí, jejich zákonní zástupci a 4 učitelky v MŠ. Jako výzkumné metody byly použity polostrukturované rozhovory a strukturované pozorování.

Na práci oceňuji především:

- volbu nosného tématu
- angažovanost autorky a dobrý vhled do problematiky, který se odráží v teoretické části práce
- v teoretické části zařazení i aktuálních diskusí na toto téma na úrovni krajské i celorepublikové včetně legislativních změn
- přehlednost, strukturovanost a ucelené pojetí teoretické části

Za hlavní nedostatky práce považuji:

- **Empirickou část práce** – oproti pečlivě a velmi obsáhle zpracované teoretické části je část empirická mnohem kratší, zvolený výzkumný design vzhledem k poměrně ambicióznímu cíli považuji za velmi jednoduchý, chybí podrobnější popis toho, jak autorka postupovala při analýze dat (z pozorování i rozhovorů), záhadou je mi již samotné získání dat v rámci strukturovaného pozorování... Výsledky výzkumu jsou uvedeny velmi zkratkovitě a zjednodušeně, očekávala bych hlubší analýzu při práci a daty. Bohužel v přílohách nenalezneme ukázky přepisu z žádného rozhovoru ani vyplněné záznamové archy z pozorování u jednotlivých dětí. Empirická část tak působí dojmem, že výzkum jako takový v pravém slova smyslu v podstatě neproběhl a že autorka spíše využila svých osobních zkušeností s dětmi, učitelkami a rodiči, případně záznamy MŠ o sledovaných dětech z předchozích let.
- Velmi mi při čtení práce vadilo, že autorka v práci z 95% hovoří o sociokulturně znevýhodněných dětech pouze jako o **romských dětech**, přestože v teoretické části definuje, koho dle platné legislativy řadíme do skupiny žáků se sociálním znevýhodněním. Autorka v práci věnuje poměrně hodně prostoru **romské problematice**, proto bych považovala za vhodné upravit název práce tak, aby bylo čtenáři jasné, že jiným skupinám žáků se sociálním znevýhodněním se autorka nevěnuje, případně uvést hned v úvodu, že se autorka bude zabývat převážně romskými dětmi a proč. Takto to místy působí poněkud nekorektně (za zvláště problematické pak považuji pasáže, kde autorka dává do kontrastu romské a vietnamské děti...) a čtenář navíc může nabýt dojmu, že sociokulturně znevýhodněné děti jsou pouze romské děti.
- **Neodělení závěru práce od diskusní části**, přičemž se v závěru objevují i informace, které patří do jiných částí práce – např. jak dlouho trvaly rozhovory s rodiči patří do popisu metodologie apod.

Doporučení k obhajobě: DOPORUČUJI

Navrhovaná klasifikace: 2 (velmi dobře)

Datum, podpis: 23.6.2014 Bariekszahyová